

Universitatea Tehnică a Moldovei

**REGIMUL JURIDIC DE FOLOSIRE ȘI
PROTECȚIE A FONDULUI FORESTIER ÎN
REPUBLICA MOLDOVA**

Student: Gatman Victor

**Coordonator: Munteanu Rita
Conf. univ.,
Doctor în drept**

Chișinău, 2022

ADNOTARE

Numele, prenumele: Gatman Victor

Titlu: Regimul juridic de folosire și protecție a fondului forestier în Republica Moldova

Structura lucrării: introducere, 3 capitole, 9 subcapitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie.

Cuvinte cheie: fond forestier, protecție, păduri, resurse forestiere, administrarea pădurilor, răspundere juridică.

Problematica studiului. În Republica Moldova pe parcursul ultimilor ani s-au întreprins multiple acțiuni îndreptate spre diminuarea contravențiilor și infracțiunilor cu caracter silvic. Au fost elaborate și implementate planuri comune de către autoritățile silvice, de securitate publică și de protecție a mediului privind combaterea tăierilor ilicite. Au fost adoptate modificări în Codul silvic, menite să asigure integritatea și dezvoltarea pădurilor, precum și un șir de acte normative care țin de gestionarea acestora. Se constată existența unui cadru legislativ și normativ care necesită a fi studiat, implementat și respectat. Pe plan național, combaterea activităților ilegale este parte componentă a politicilor publice de reducere a infraționalității și a corupției. Pe plan sectorial, Strategia de dezvoltare durabilă a sectorului forestier are printre obiective prioritare și armonizarea legislației silvice naționale la convențiile și acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte semnatară. Este necesar să adaptăm cadrul normativ specific activităților de exploatare și prelucrare a lemnului la cerințele internaționale de protecție și conservare a resurselor forestiere.

Pentru realizarea scopul stabilit, sunt propuse următoarele **obiective:**

1. Examinarea științifică a dezvoltării conceptului de fond forestier și prezentarea evoluției formării științei silvice;
2. Identificarea contextului juridic internațional și național în care este ancorat domeniul protecției resurselor forestiere;
3. Analiza flexibilității cadrului juridic național și internațional de reglementare a elementelor silvice, funciar-cadastrale și acvatic;
4. Studierea flexibilității cadrului normativ în implementarea conceptelor inovative de management al resurselor forestiere;
5. Cercetarea cooperării și a disputelor internaționale asupra implementării proiectelor cu impact direct asupra mediului;
6. Investigarea raționamentului științific cu privire la schimbările fenomenelor climatice reflectat în documentele de politici publice ca bază strategică pentru dezvoltarea normelor de drept internațional al mediului;
7. Evaluarea incongruențelor normative în executarea angajamentelor naționale asumate în domeniul protecției fondului forestier.

Procesul de realizare a tezei de master cu tematica: „*Regimul juridic de folosire și protecție a fondului forestier în Republica Moldova*” s-a realizat prin intermediul următoarelor **metode de cercetare:** metoda inductivă, metoda deductivă, istorică, comparativă, logică, analogică, literară, sistemică etc.

NOTIFICATION

Name, first name: Gatman Victor

Title: Legal regime of use and protection of forestry in the Republic of Moldova

Structure of the paper: introduction, 3 chapters, 9 sub-chapters, general conclusions and recommendations, bibliography.

Key words: forest fund, protection, forests, forest resources, forest management, legal liability.

Problems of the study. In the Republic of Moldova, in recent years, many actions have been taken to reduce forest offences and crimes. Joint plans have been drawn up and implemented by the forestry, public security and environmental protection authorities to combat illegal logging. Amendments to the Forestry Code have been adopted to ensure the integrity and development of forests, as well as a number of forest management regulations. There is a legislative and regulatory framework that needs to be studied, implemented and respected. At national level, the fight against illegal activities is part of public policies to reduce crime and corruption. At sectoral level, the Strategy for the Sustainable Development of the Forestry Sector has as one of its priority objectives the harmonisation of national forestry legislation with the international conventions and agreements to which Moldova is a signatory. It is necessary to adapt the regulatory framework specific to timber harvesting and processing activities to the international requirements for the protection and conservation of forest resources.

The following objectives are proposed in order to achieve this goal:

1. Scientific examination of the development of the concept of forestry background and presentation of the evolution of forestry science formation;
2. To identify the international and national legal context in which the field of forest resources protection is anchored;
3. Analysis of the flexibility of the national and international legal framework regulating forestry, land and water resources;
4. To study the flexibility of the regulatory framework in the implementation of innovative concepts of forest resources management;
5. Research on international cooperation and disputes on the implementation of projects with a direct impact on the environment;
6. Investigation of scientific reasoning on climate change reflected in public policy documents as a strategic basis for the development of international environmental law norms;
7. Assessment of normative inconsistencies in the implementation of national commitments in the field of forest protection.

The process of realization of the master thesis with the topic: "Legal regime of use and protection of the forestry fund in the Republic of Moldova" was carried out by means of the following **research methods:** inductive method, deductive method, historical, comparative, logical, analogical, literary, systemic, etc.

CUPRINS

ADNOTAREA (română, engleză)	4
LISTA ABREVIERILOR	6
INTRODUCERE	7
1. CADRUL DOCTRINAR NORMATIV DE FORMARE ȘI REGLEMENTARE A LEGISLAȚIEI PRIVIND EXPLOATAREA ȘI PROTECȚIA FONDULUI FORESTIER	11
1.1. Dimensiuni istorice în formarea științei silvice	11
1.2. Descrierea generală privind starea actuală a fondului forestier național.....	18
1.3. Analiza comparativă a legislației forestiere pentru asigurarea unui management eficient al resurselor forestiere în Republica Moldova.....	25
2. GESTIONAREA DURABILĂ A PĂDURILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA	35
2.1. Protecția juridică a pădurilor și impactul schimbărilor climatice asupra mediului înconjurător.....	35
2.2. Administrarea și controlul de stat în domeniul folosirii și protecției fondului forestier al Republicii Moldova.....	42
2.3. Prevenirea și combaterea infracțiunilor de tăiere ilegală a vegetației forestiere.....	48
3. REGLEMENTAREA JURIDICĂ LA NIVEL INTERNAȚIONAL ȘI NAȚIONAL A RESURSELOR SILVICE - COMPONENTE ALE ECOSISTEMELOR NATURALE	56
3.1. Protecția juridică internațională a resurselor forestiere și funciare	56
3.2. Incursiuni în reglementările naționale cu privire la protecția resurselor forestiere din ecosistemele naturale.....	62
3.3. Protecția ecosistemelor naturale prin prisma conceptului de Permacultură.....	68
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	75
BIBLIOGRAFIE	78

INTRODUCERE

Actualitatea și importanța problemei abordate. Fondul forestier național prezintă partea de fond a biodiversității, cu toate că fondul forestier deține o suprafață modestă, totuși rolul nu poate fi diminuat în totalitate, influențând cu prezența sa și vigurozitatea celorlalte ecosisteme specifice spațiului dintre Prut și Nistru.

Republica Moldova se confruntă cu un deficit cronic de resurse forestiere. Prezenta situație s-a creat pe parcursul a unei perioade îndelungate, fiind determinată de un șir de factori social-economici importanți. În rezultatul schimbărilor social-politice din această perioadă, a fost declanșat procesul de trecere a pădurilor gospodăriilor agricole (fostele păduri al gospodăriilor țărănești pe vremuri numite „*kolhozuri*”) în gestiunea primăriilor, care nici acestea nu aveau experiență, și nici personalul specializat pentru paza și gospodărirea lor.

Volumul total al tăierilor ilicite înregistrate în acest interval de timp a constituit circa 1200 mii m³. Pădurile și alte tipuri de vegetație forestieră aflate în gestiunea primăriilor au fost distruse în proporție de circa 13%. În acest context menționăm și faptul că cererea de resurse forestiere este foarte mare, în special a lemnului energetic (lemnului de foc). Experții prognozează că creșterea prețurilor la resursele energetice va crea o situație extrem de dificilă în ceea ce privește asigurarea pazei și integrității vegetației forestiere. Acest fapt exercită presiuni puternice asupra ecosistemelor forestiere și un grad sporit de contravenții silvice.

Tăierile ilicite sunt efectuate nu numai din interes comercial, adesea lipsa surselor de existență sau alte necesități vitale îi constrâng pe cetățeni să încalce legea. Este necesară o nouă abordare, care să reliefeze interesul social față de cel comercial. Astfel, rezolvarea problemei respective poartă un caracter social-economic în ansamblu.

În Republica Moldova pe parcursul ultimilor ani s-au întreprins multiple acțiuni îndreptate spre diminuarea contravențiilor și infracțiunilor cu caracter silvic. Au fost elaborate și implementate planuri comune de către autoritățile silvice, de securitate publică și de protecție a mediului privind combaterea tăierilor ilicite. Au fost adoptate modificări în Codul silvic, menite să asigure integritatea și dezvoltarea pădurilor, precum și un șir de acte normative care țin de gestionarea acestora. Se constată existența unui cadru legislativ și normativ care necesită a fi studiat, implementat și respectat. Pe plan național, combaterea activităților ilegale este parte componentă a politicilor publice de reducere a infracționalității și a corupției. Pe plan sectorial, Strategia de dezvoltare durabilă a sectorului forestier are printre obiective prioritare și armonizarea legislației silvice naționale la convențiile și acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte semnatară. Este necesar să adaptăm cadrul normativ specific

activităților de exploatare și prelucrare a lemnului la cerințele internaționale de protecție și conservare a resurselor forestiere.

Gradul de studiere a temei cercetare. Cercetarea curentă studiază atât complexitatea conexiunilor interdisciplinare pentru respectarea coerenței de încadrare a realității naturale în normele juridice de protecție a mediului, cât și gradul de racordare a normelor la mai multe nivele de aplicare. Astfel literatura de specialitate consultată este uniform repartizată pe nivel de cercetare internațional și național, examinând contextul global de formulare a politicilor de mediu recomandate actorilor participanți la cooperarea internațională, măsurile recunoscute de comunitățile regionale și mecanismul de implementare adoptat la nivel național. Demersul de cercetare poate fi reprodus pornind de la legislația națională a unui alt stat, însă rezultatele obținute în analiza reglementării juridice a ecosistemelor naturale vor prezenta suficiente similitudini pentru validarea caracterului științific al cercetării curente.

Astfel, cercetarea curentă constă în reafirmarea necesității de consolidare interdisciplinară la nivel internațional și național. Întrucât ecosistemele naturale sunt concepte complexe care solicită argumentări cu bază tehnică pentru a fundamenta juridic mecanismul său de protecție, în verificarea relațiilor menționate.

Evoluția dreptului internațional al mediului și a altor ramuri de drept reprezintă un fenomen complex, iar practica de a împrumuta norme de drept de la alte ramuri, nu este o practică nouă. Pe parcursul a câtorva secole, obiceiurile comercianților au cunoscut transformări majore, acestea modificându-se în legi transnaționale, apoi în drept comun intern și apoi generând tratate internaționale în domeniul comerțului, evoluând în drept comercial ca ramură de drept. În fața consecințelor globalizării, sunt afectate o serie de domenii ca defrișările în masă a pădurilor, secetele manifestate în lanț pe glob, crizele alimentare legate de calamitățile naturale, sectorul afacerilor, sănătatea publică etc.

Scopul lucrării este realizarea unei cercetări complexe și aprofundate a protecției fondului forestier a RM, prin prisma cadrului normativ internațional și național, cu elucidarea carențelor în domeniu și elaborarea argumentărilor teoretice și a unor recomandări practice, în vederea protecției și conservării fondului forestier.

Pentru realizarea scopului stabilit, sunt propuse următoarele **obiective**:

1. Examinarea științifică a dezvoltării conceptului de fond forestier și prezentarea evoluției formării științei silvice;
2. Identificarea contextului juridic internațional și național în care este ancorat domeniul protecției resurselor forestiere;
3. Analiza flexibilității cadrului juridic național și internațional de reglementare a elementelor silvice, funciar-cadastrale și acvatic;

4. Studiarea flexibilității cadrului normativ în implementarea conceptelor inovative de management al resurselor forestiere;

5. Cercetarea cooperării și a disputelor internaționale asupra implementării proiectelor cu impact direct asupra mediului;

6. Investigarea raționamentului științific cu privire la schimbările fenomenelor climatice reflectat în documentele de politici publice ca bază strategică pentru dezvoltarea normelor de drept internațional al mediului;

7. Evaluarea incongruențelor normative în executarea angajamentelor naționale asumate în domeniul protecției fondului forestier.

Procesul de realizare a tezei de master cu tematica: „*Regimul juridic de folosire și protecție a fondului forestier în Republica Moldova* ” s-a realizat prin intermediul următoarelor **metode de cercetare**: metoda inductivă, metoda deductivă, istorică, comparativă, logică, analogică, literară, sistemică etc.

Literatura științifică din domeniul silvic examinează impactul modificărilor unei resurse naturale asupra altele și consecințele nocive ale fenomenelor naturale, dar aceste aspecte ale științelor naturale nu au fost adoptate și reflectate în mod concomitent și în domeniul științelor sociale. În același timp, putem înțelege că baza argumentativă a formării obiectivelor globale de dezvoltare durabilă și a politicilor publice în domeniul protecției mediului, este rezultatul observațiilor științifice de ordin ecologic. Cu toate acestea, întrucât reglementările juridice conferă o rigiditate a poziției oficiale față de corectitudinea metodei de gestionare a resurselor forestiere, este necesar de a depăși domeniul juridic și de a analiza coerența dintre narațiunea științifică și proiectele de modificări normative. Examinarea dezbatărilor științifice pentru a înțelege raționamentul reflectării acestora în formulările normative, reprezintă o abordare interdisciplinară nouă pentru cercetările științifice din silvicultură din Republica Moldova.

Importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării constă în elaborarea cu titlul de pionierat a unei cercetări științifice interdisciplinare a fondului forestier din Republica Moldova prin abordarea politico-juridică, iar sub aspectul practic investigațiile științifice soldându-se cu perfectarea și prezentarea unui studiu amplu și complex, în măsură să contribuie la elucidarea semnificației ecosistemului forestier.

Sumarul capitolelor tezei. Lucrarea include Introducere, trei capitole divizate fiecare în trei subcapitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie, finalizând cu anexe.

Introducerea înglobează toate subdiviziunile: actualitatea și importanța problemei abordate, descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor supuse cercetării, scopul și obiectivele trasate, problema științifică importantă soluționată, noutatea

științifică a rezultatelor obținute, importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării, aprobarea rezultatelor și sumarul capitolelor tezei.

Capitolul întâi include regulamentul studiului istoriografic și reperatele privind starea actuală a fondului forestier național cât și cel internațional a problemelor abordate. Sunt elucidate cele mai relevante elaborări științifice la tema investigată, perfectate de către cercetători științifici, experți și analiști din străinătate și autohtoni. Este efectuat studiul istoriografic al instituționalizării, al actelor normative adoptate în acest scop și evoluției științei silvice. Finalizând subcapitolul cu concluzii preliminare la tema abordată.

Capitolul al doilea, o continuare logică a primului, este rezervat cercetării fundamentelor conceptuale a protecției juridice a pădurilor, administrarea și controlul de stat în domeniul folosirii și protecției fondului forestier cât și prevenirea și combaterea infracțiunilor de tăiere ilegală a vegetației forestiere. Finalizând subcapitolul cu concluzii preliminare la tema abordată.

Al treilea capitol pune în lumină procesele de reglementare a protecției juridice internaționale a resurselor forestiere și funciare, reglementările naționale cu privire la protecția resurselor forestiere cât și protecția ecosistemelor naturale prin prisma conceptului de Permacultură. Ultimul subcapitol, este rezervat unor totalizări a problemelor abordate.

În compartimentul Concluzii sunt sistematizate rezultatele analizei efectuate în realizarea obiectivelor stabilite, fiind prezentate generalizări teoretice care pot extinde perspectivele de cercetare a problemei științifice abordate. De asemenea sunt propuse recomandări de modificare a cadrului juridic național, precum și propuneri de dezvoltare a conceptului de fond forestier.

BIBLIOGRAFIE

Acte normative internaționale și naționale

1. Declarația Universală Nr. 12 din 10-12-1948 a Drepturilor Omului*. În: Tratatul Internațional Nr. 1 din 30-12-1998 art. 12.
2. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene din 7 decembrie 2000. Disponibil: <https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?OJ:C:2010:083:0389:0403:ro:PDF>.
3. Council Directive on protection measures against the introduction into the Community of organisms harmful to plants or plant products and against their spread in the Community: 2000/29 / EC of 08 May 2000. In: Official Journal of the European Union, 2001.
4. Council of the European Union Directive on the marketing of forest reproductive material: 1999/105/EC of 22 December 1999. In: Official Journal of the European Union, 2000.
5. Directive of the European Parliament and of the Council on environmental liability for the prevention and remedying of environmental damage: 2004/35 / EC of 21 April 2004. In: Official Journal of the European Union, 2004.
6. Convenția Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice. New York, 2 mai 1992.
7. Cod Contravențional al Republicii Moldova, nr. 218 din 24 octombrie 2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100.
8. Codul Silvic al Republicii Moldova, nr. 887 din 21 iunie 1996. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 4-5, art. 36.
9. Lege cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale, din 02 decembrie 1999. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 133-134, art. 649.
10. Lege cu privire la zonele și fâșiile de protecție: nr. 440. În: Monitorul Oficial al RM, 1995, nr. 43, art. 485.
11. Lege privind fondului ariilor naturale protejate de stat, nr. 1538 din 25 februarie 1998. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 66-68, art. 442.
12. Legea apiculturii, nr. 70 din 30 martie 2006. În: Monitorul Oficial al RM, nr. 75-78, art. 316.
13. Legea pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate, nr. 1041 din 15 iunie 2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 141-143, art. 1015.
14. Legea privind protecția mediului înconjurător: nr. 1515 din 16 iunie 1993. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1993, nr. 10, art. 283.
15. Hotărâre a Parlamentului pentru aprobarea Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier din Republica Moldova: nr. 350 din 12 iulie 2001. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 133-135, art. 1021.

16. Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Reglementării Tehnice „Miere naturală”, nr. 661 din 13 iunie 2007. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 90-93, art. 707.
17. Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Strategiei de mediu pentru anii 2014-2023 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia: nr.301 din 24 aprilie 2014. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 104-105, art. 328.
18. Hotărâre de Guvern cu privire la instituirea Comitetului Național Codex Alimentarius, nr. 866 din 21 septembrie 1999. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 106-108, art. 934.
19. Hotărâre de Guvern despre aprobarea Programului de valorificare a terenurilor noi și de sporire a fertilității solurilor, nr. 636 din 26 mai 2003. În: Monitorul Oficial al RM, 2003, nr. 99-103, art. 675.
20. Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Cerințelor privind calitatea și comercializarea semințelor de culturi cerealiere păioase, nr. 600 din 18 iulie 2014. În: Monitorul Oficial, 2014, nr. 209-216, art. 653.
21. Hotărârea Curții de Conturi privind Raportul auditului mediului privind utilizarea durabilă a terenurilor agricole: nr. 38 din 15 iulie 2014. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 256-260, art. 37.
22. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei de mediu pentru anii 2014-2023 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, nr. 301 din 24.04.2014. Disponibil: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=352740>
23. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei privind diversitatea biologică a Republicii Moldova pentru anii 2015-2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, nr. 274 din 18 mai 2015. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 131-138, art. 321.
24. Hotărârea Guvernului cu privire la plantarea fâșiilor de nuci de-a lungul drumurilor publice, nr. 1300 din 13 noiembrie 2006. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 181-183, art. 1398.
25. Hotărârea Guvernului nr. 137 din 17.06.2003 cu privire la aprobarea Programului de Stat de regenerare și împădurire a terenurilor fondului forestier pe anii 2003-2020.
26. Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea tăierilor în fondul forestier și vegetația forestieră din afara fondului forestier nr. 27 din 19 ianuarie 2004. În Monitorul Oficial nr. 19-21 din 30.01.2004.
27. Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea tăierilor în fondul forestier și vegetația forestieră din afara fondului forestier nr. 27 din 19 ianuarie 2004.

28. Ordin al Agenției Moldsilva cu privire la aprobarea Normelor tehnice în domeniul silviculturii: nr. 90 din 04 aprilie 2012. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 282, art. 1357.
29. Ordinul nr.159 din 20.07.2018 cu privire la aprobarea Codului de etică și conduită a angajatului ramurii silvice. Disponibil: http://moldsilva.gov.md/public/files/anunt/Ordinul_159_din_20.07.18.pdf
30. Protocolul de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/glossary/kyoto-protocol.html>
31. Regulation EU 995/2010: Nominated Competent Authorities, 2020 [citat 11.10.2020]. Disponibil: [https://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/LIST%20of%20CAs%20\(EUTR\)%20-%20updated%2017%20July%202020.pdf](https://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/LIST%20of%20CAs%20(EUTR)%20-%20updated%2017%20July%202020.pdf).
32. Regulation of the European Parliament and of the Council laying down the obligations of operators who place timber and timber products on the market: 995/2010 of 20 October 2010. In: Official Journal of the European Union, 2010.
33. Regulation of the European Parliament and of the Council laying down the obligations of operators who place timber and timber products on the market: 995/2010 of 20 October 2010. In: Official Journal of the European Union, 2010.
34. Regulation of the European Parliament and the Council on production and labeling of organic products: 2018/848. In: Official Journal of the European Union, 2018.
35. Report on the implementation of a European Union forestry strategy (2005/2054/INI) by the Committee on Agriculture and Rural Development, EU Parliament, presented on 31st January 2006.
36. Resolution of the United Nations Conference on Environment and Development, Sustainable Development - Agenda 21. Rio de Janeiro, Brazil, 1992. Disponibil: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>
37. Resolution of the United Nations Conference on Environment and Development, Sustainable Development - Agenda 21. Rio de Janeiro, Brazil, 1992. Disponibil: <https://sustainabledevelopment.un.org/outcomedocuments/agenda21>
38. Resolution of the United Nations, General Assembly on strategic plan for forests, 2017-2030: 71/285. Seventy-first session, Advanced Unedited Version, 2017.
39. Resolution of the United Nations, General Assembly on the Implementation of the UN Convention to Combat Desertification in Those Countries Experiencing Serious Drought and/or Desertification, Particularly in Africa: 72/220. Seventy-second session, 2018.

40. Лесной кодекс Украины от 21.01.1994, № 3852-ХІІ (с изменениями от 28.12.2014).
Disponibil: http://kodeksy.com.ua/ka/lesnoj_kodeks_ukrainy.htm

Monografii:

41. ARBORE, Z. Dicționarul geografic al Basarabiei. Museum, Chișinău: 2001, 499 p.
42. BUCAȚEL, V., SFECLĂ, I. Arboricultura ornamentală. Unitatea de curs specialitatea silvicultură și grădini publice, Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Chișinău: 2016, 244p.
43. MARINESCU, D. Tratatul de Dreptul Mediului. București: All Beck, 2003, 149 p.
44. MCARTHUR J. W., RASMUSSEN, K. Who funds which multilateral organizations? Washington: Global Economy and Development at Brookings. 2017, 477 p.
45. MILESCU, I. Economia forestieră. Grupul Crai Nou-Mușatinii. Suceava: Bucovina Viitoare, 2002, 175 p.
46. MOLLISON, B., HOLMGREN, D. Permaculture. Lesmurdie Progress Association, 1978, 277p.
47. MUȘAT, I. Pădurea, scut și bogăție a naturi. București: Științifică și Enciclopedică, 1980, 478p.
48. PĂTRĂȘCOIU, N., TOADER, T., SCRIPCARU, G. Pădurile și Recreerea. București: Cereș, 1997, 244 p.
49. POPESCU, GH. Pădurea și omul. București: Albatros 1985, 392 p.
50. OSTOLACHE, Gh. Vegetația Republicii Moldova. Chișinău, ed. Știința, 1995, p. 33-36.
51. ВОЛКОВ, С., ХЛЫСТУН, В. Основы земледелия и землепользования. Москва: Колос, 1992, 141с.
52. ПРОКА, В.Е. Прогноз возможных изменений в природной среде под влиянием хозяйственной деятельности на территории Молдавской ССР. Кишинёв: «Штиинца», 1991, 131 p.

Contribuții în materialele conferințelor și altor manifestări științifice

53. AGREEMENT, Paris. Paris agreement. In: *Report of the Conference of the Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change (21st Session, 2015: Paris). Retrived December, 2017.*
54. ANDERSON, J. W. *The Kyoto Protocol on Climate Change*. Resources for the future, Washington, 1997, p. 14.
55. ANTONESCU, M. V. Environmental stress generated by the intervention of the human civilization. Strategic Impact, vol. 4, 2016, 54 p.
56. Anuarul Statistic al Republicii Moldova. Departamentul Statistică și Sociologie. Chișinău: 2020, 344 p.

57. Association Agreement between the Republic of Moldova, of the one part, and the European Union and the European Atomic Energy Community, of the other part: 260/4 of 30 August 2014. In: Official Journal of the European Union, 2014.
58. BOTNARI, F., MIRON, A., GALUPA, D. Raport privind starea sectorului forestier din Republica Moldova. Agenția Moldsilva, Chișinău: 2011, 35 p.
59. SCHNEIDER, T. W. *A non-legally-binding Instrument as an Alternative to a Forest Convention*. 2006, pp. 4-23.
60. Zulauf C., Brown B. Tillage Practices, 2017 US Census of Agriculture, Department of Agricultural, Environmental and Development Economics. Ohio State University, July 25, 2019, p. 2.

Articole științifice

61. BANE, P., HOLMGREN, D. *The Permaculture Handbook: Garden Farming for Town and Country*. New Society Publishers, 2012, pp. 41-48.
62. BĂLĂCESCU, C., NEGRUȚIU, F. Tăierile ilegale de păduri. Despre înscrierea problemei în agenda instituțională. În: Revista de Silvicultură și Cinegetică nr. 44. Brașov, 2020, pp. 54-59.
63. BOBOC N., BEJAN I., ȚÎȚU P. Considerații cu privire la evoluția peisajelor silvice pe teritoriul Republicii Moldova. În: Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științele vieții. 2007, nr. 3(303), pp. 139-148.
64. BOBOC N., TERZI D., COZMA V., URSU P. Considerații cu privire la modificările antropice ale peisajelor silvice în Republica Moldova. Vol. II, Științe biologice, geografice, geologice, economice..., Chișinău, 2003, p. 27.
65. BOBOC, N., BEJAN, Iu., ȚÎȚU, P. Considerații cu privire la evoluția peisajelor silvice pe teritoriul Republicii Moldova. În: Revista Legea și Viața, 2021, nr. 5, pp. 23-29.
66. CEBAN, C. Protecția juridică a pădurilor și a vegetației forestiere și impactul reducerii pădurii asupra schimbărilor climatice și a mediului înconjurător. În: Revista Moldovenească de Drept Internațional și Relații Internaționale, nr. 2, Chișinău: 2009, pp.9-17.
67. CHANDRA, A., IDRISOVA, A. *Convention on Biological Diversity: a review of national challenges and opportunities for implementation*. Biodiversity and Conservation 20(14), 3295-3316, 2011, p. 326.
68. CHOI E., KIM R., KIM M. Trends and Implication of International Discussion on Forest Sector: Focusing on United Nations Forum on Forests. Journal of Korean Society of Forest Science, 107(4) 325-335, 2018, p. 325.

69. FERGUSON R. S., LOVELL S. T. Permaculture for agroecology: design, movement, practice, and worldview. A review. *Agronomy for Sustainable Development*, vol. 34(2), 251-274, 2014, 351p.
70. JENKINS, M. SCHAAP, B. Forest ecosystem services. In: United Nations Forum on Forests, 2018, pp. 17-24.
71. MYBECK M., FRIEDRICH G., THOMAS R., CHAPMAN D. Water Quality Assessments – a guide to use of biota, sediments and water in environmental monitoring. Second edition. UNESCO/WHO/UNEP, 1996, pp. 12-27.
72. КРОЙТОР Р. Воздействие деятельности человека на природу Пруто-Днестровского региона в исторической перспективе. În: *Revista Arheologică, serie nouă*, vol. VII, 2011, nr. 1-2, pp. 278-283.

Rapoarte și alte tipuri de documente

73. European Union Strategy for forests and the forest-based sector, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, COM (2013)0659, presented on 20th September 2013.
74. EUROSTAT, European Statistics. Over 40% of the EU covered with forests. [citat 13.09.2022]. Disponibil: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20180321-1>.
75. Cadastrul funciar al RM la 01.01.2005. Agenția de Stat pentru Relații Funciare și Cadastru. Chișinău, 2005.
76. Inspectoratul pentru protecția mediului. Amenzi aplicate pentru încălcarea legislației cu privire la protecția mediului. Disponibil: <http://ipm.gov.md/ro/node/1070>
77. International Union of Forest Research Organizations (IUFRO) Annual Report 2019, p. . Disponibil: <https://www.iufro.org/publications/annual-report/>.
78. Judgment of the European Court of Justice: C-404/09 European Commission v Kingdom of Spain of 24 November 2011. In: Case law, 2011. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62009CJ0404>
79. Question in European Parliament to the European Commission on Green measures – no-till technology, E-001222/2020 from 2nd March 2020. Disponibil: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34663588/>.
80. Raport privind implementarea Strategiei de mediu. Disponibil: <http://old.mediu.gov.md/index.php/strategia>
81. Raportul Inspectoratului de Stat Ecologic. On-line. [accesat: 11.10.2022]. Disponibil: <http://ies.gov.md/>

82. TELEUȚĂ, A., CAPCELEA, A., NEGRU, A., et. al. Strategia națională și planul de acțiune în domeniul conservării diversității biologice. Ministerul Mediului. Chișinău: „Știința”, 2012, 84 p.
83. Programul regional ENPI FLEG. Disponibil:
<http://www.moldsilva.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=230&t=/Cooperare/Programul-ENPI-FLEG>
- Surse web:**
84. Agenția de Mediu. Comunicat de presă. Disponibil: <https://am.gov.md/ro/content/comunicat-de-pres%C4%83-0>. (accesat: 12.10.2022)
85. Agenția Relații Funciare și Cadastru a Republicii Moldova. Disponibil:
<https://date.gov.md/ckan/ro/dataset/4770-cadastrul-funciar-al-republicii-moldova>. (accesat: 04.11.2022)
86. ANDREEV, A., CAZANȚEVA, O., MUNTEANU, A. Sectorul forestier și serviciile ecosistemice – ENPI FLEG II în Republica Moldova. Chișinău: Tipogr. "Elan Poligraf", 2017, p. 9. Disponibil:
<https://bioticamoldova.org/storage/files/5Sectorul%20forestier%20%C8%99i%20>. (accesat: 24.10.2022).
87. CANTEMIR, D. Descrierea Moldovei. Chișinău, Literatura artistică, 1988, p.12. Disponibil:
tps://www.academia.edu/29444298/Cantemir_Dimitrie_Descrierea_moldovei
88. Curtea de Conturi a RM. Gestionarea fondului forestier de către Agenția „Moldsilva”, examinată în Comisia de profil, ședința din 24.03.2022. Disponibil:
https://www.ccrm.md/ro/gestionarea-fondului-forestier-de-catre-agentia-moldsilva-eaminata-in-80_92291.html.
89. Evaluarea veniturilor ratate în urma practicilor forestiere nedurabile din Republica Moldova. Disponibil:
hp://www.moldsilva.gov.md/public/files/video/Evaluarea_veniturilor_ratate_in_urma_practicilor_forestiery_nedurabile_din_Republica_Moldova.pdf
90. Fondul forestier din Republica Moldova. Disponibil:
https://vdkHtwEzdxWzwV2GV8O78eW8Mvh898RHrc-Qz1S2lfORFAGKA8ES5R6Mwq_CvCROvfHG6KsVTPv7Uh86xKxGAgjY-Sw-2-C5fSvq55RV4b49nkoAOZAPugLsPvUIa7pNNF6QLTU.
91. Materialele Simpozionului științifico-practic „Asigurarea managementului forestier durabil prin implementarea tratamentelor silvice și promovarea regenerărilor naturale, a împăduririlor”, p. 7-8. Disponibil: http://moldsilva.gov.md/public/files/Materiale-simpozion_1.pdf.

92. MITCHELL, A., CAPCELEA, A., RINNERBERGER, N. Republica Moldova: Notă privind Politica Forestieră. Chișinău: Î.E.P. Știința, 2015, p. 22. Disponibil: http://www.moldsilva.gov.md/public/files/publicatii/Moldova_Nota_politica_forestiera_RO_1.pdf
93. Pagina oficială a gestionării pădurilor Cehiei. Disponibil: <https://lesy.cz/>
94. Parliament of the Czech Republic. Act No. 289/1995. Forests and Amendments to some Acts (Forest Act). Disponibil: <https://www.cizp.cz/en/legislation/legislation-of-forest-protection>
95. Păduri și alte terenuri împădurite. Disponibil: <https://am.gov.md/ro/node/425>
96. Probleme actuale privind pădurile private din țările Europei Occidentale. Disponibil: <http://bucovinaforestiera.ro/BF%20old%20site/Bucovina%20forestiera/www.bucovina-forestiera.ro/article/probleme-actuale-privind-padurile-private/index.html>
97. SABĂU, V. Statistica pădurilor în România pe anul 1929. București, Regia M.O. Imprimeria Națională, 1931, p. 120. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/310838271_Statistica_padurilor_din_Romania_pe_anul_1929.
98. SUH, J. Towards sustainable agricultural stewardship: evolution and future directions of the permaculture concept. Environmental Values, vol. 23(1), 75-98, 2014, 182 p.
99. Starea mediului în Republica Moldova în anul 2003. Raport Național. Disponibil: https://moodle.usm.md/pluginfile.php/203761/mod_resource/content/1/Raport%202003.pdf.
100. The Republic of Lithuania Forestry Law. Vilnius 22 November 1994, No.I-671. Disponibil: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.21937?jfwid=bkax140f>.
101. United States Patent Application Publication: System and methods for pollinating crops via unmanned vehicles. US2018/0065749 A1 din 08 martie 2018.
102. Ziua Internațională a Pădurilor. Disponibil: <https://unimedia.info/ro/news/32d9b5d84999b8cd/infografic-21-martie-ziua-internationala-a-padurilor-cate-hectare-de-padure-are-r-moldova.html>
103. ЗОЛОТАРЕВ, А. Нравственность - входной билет в Большой Космос. Доклад на Зигелевских чтениях, Москва, 17.11.2012. Disponibil: <https://awaken-777.livejournal.com/334535.html>.
104. МАТЯКИНА, Г.И. Лесные защитные насаждения. Издательство сельскохозяйственной литературы. Москва, 1963, с. 26-27. Disponibil: <https://www.booksite.ru/fulltext/rusles/zashi/text.pdf>
105. ПАЛАДИЙЧУК, А.Ф. Эффективность и технологии выращивания защитных лесонасаждений в Молдавии. Издательство «Штиинца», Кишинев, 1986, с. 106. În articolul științific «Комплексное управление сорняками в консервативном сельском

хозяйстве». Disponibil: http://www.ucipifad.md/wp-content/uploads/2020/07/%d0%9a%d0%be%d0%bd%d1%81%d0%b5%d1%80%d0%b2%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d0%be%d0%b5_2.pdf